

Parçada Anlam - 3 (Düşünceyi Geliştirme Yolları - Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metin Karşılaştırma - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

1. Dünyada her yıl 200 milyar ton plastik üretiliyor. Bunun %10'u okyanuslara atılıyor. İşte bu atıklar çöp adalarını oluşturuyor. Okyanuslarda çöp ve atıkların akıntıları nedeniyle oluşturduğu geniş alanlara çöp adası ya da yama deniyor. Dünyadaki ekosistemi tehdit eden beş çöp adası var. Büyük Pasifik Çöp Adası da bunlardan biri. Pasifik Okyanusu'nda bulunan bu adanın bugünkü büyüklüğü neredeyse Türkiye'nin yüz ölçümüyle eş değerdir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Sayısal verilerden yararlanılmıştır.
B) Tanımlama yapılmıştır.
C) Örneklemeye başvurulmuştur.
D) Benzetme yapılmıştır.
2. Okyanusun ortasında kocaman bir kara parçasına yaklaştılar. Elif, heyecanla gülümsedi. Burası sihirli kürenin üzerinde gördüğü o ilginç kıta gibiydi. Uzaktan bakınca açık bir kitaba benziyordu. İçinde nehirler, dağlar, vadiler göze çarpıyordu.

Bu metnin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimleme yapılmıştır.
B) Deyime yer verilmiştir.
C) Olay yazısından alınmıştır.
D) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
3. Simitçi, en beğendiği simidi parmak uçlarıyla tutarak kadına verdi. Yaşlı kadın, çantasının dibinden bir bozuk para yığını avuçladı, arasından gerektiği kadarını seçti ve simitçiye verdi. Derin bir nefes aldı. Ötede, parktaki kum havuzunda, kovanı durmadan doldurup boşaltan torununa seslendi.

Bu parçada yer alan hikâye unsurları aşağıdakilerin hangisinde doğru işaretlenmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişi
A)	✓	✓		✓
B)	✓	✓	✓	
C)		✓	✓	✓
D)	✓		✓	✓

4. Cam, doğada kendiliğinden oluşabilir. Kulağa biraz garip geliyor belki ama gerçekten de öyle. Bir yanardağ patlamasında sıvı hâldeki bazı lavlar donduğunda siyah bir cama dönüşür. Bir yere yıldırım düştüğünde eriyen kum taneleri cam olur. Göktaşları da cam üretir. Atmosferden geçip yeryüzüne çarpan bir göktaşı, anında kayaları eritir ve çarpanın etkisiyle havaya saçılan bu kaya parçaları yere cam olarak iner.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Tanık gösterme
B) Örnekleme
C) Benzetme
D) Tanımlama
5. Geceler soğuktu yine ama elimiz ayağımız buz kesmiyordu. Yeşeren toprağın, canlanan ağaçların ılık soluğuyla doluydu ortalık. Kendi kendime türküler söylüyordum içimden.

Akşam vakitlerinde evin yolunu tutardım ağır ağır. Adımlarımı boşluğa atar gibi yürürdüm yolda. Uykusuzlukla yorgunluk birlikte çökerdi omuzlarıma. Eve varınca kırk gün kırk gece uyuyacağımı sanırdım.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Deyim kullanılması
B) İkilemeye yer verilmesi
C) Birinci kişi ağzından anlatılması
D) Düşünce yazısından alınması
6. **Aşağıdakilerin hangisinde anlatım birinci kişi ağzından yapılmıştır?**
- A) O önde, ben arkada derin bir uçuruma yuvarlanırmış gibi aşağı inmeye başladık. Etraftaki taşları, toprak yığınlarını güneş kızdırmış, neredeyse koza çevirmişti. Atlarımız bazen duruyor, bizimle gelmek istemiyordu.
- B) Tahtın karşısındaki sırmalı büyük perde kımıldadı. Kocaman kavuklu, ince bir ihtiyar belirsiz bir gölge gibi içeri girdi. Gözleri yerde, saygıyla yürüdü. Tahtın basamağına diz çöktü.
- C) Kısa bir bekleyişten sonra otomobillere bindiler. Sivas'a gideceklerdi. Hava çok soğuktu, kar yağıyordu. Yolda bazı güçlüklerle karşılaşabileceklerini düşündükleri için tedirgin oldular.
- D) Gemiler İskenderiye Limanı'na yanaştı. Liman, hiç olmadığı kadar kalabalıktı. İskelelere dökülen insanlar, Cemal Reis'i görmek için sabırsızlanıyordu. Reis'i görünce çok heyecanlandılar ve sevgi gösterilerine başladılar.

Parçada Anlam - 3 (Düşünceyi Geliştirme Yolları - Anlatıcı - Hikâye Unsurları - Metin Karşılaştırma - Metnin Dil ve Anlatım Özellikleri)

7. Matematik; sayıları, şekilleri ve bunlar arasındaki ilişkileri belli düşünme yöntemleri içinde inceleyen bilim dalıdır. "Matematik" sözcüğü, "öğrenmek" anlamına gelen "mat-hein" ve "ilgili" anlamındaki "ikos" sözcüklerinin birleşmesiyle oluşmuştur. Öteki bilim dallarından farklı olarak matematikte deney yoktur çünkü matematik, soyut bilgileri ortaya koyar. Matematiksel terimler soyut olsa da doğadaki somut nesnelere anlatmak için kullanılır. Mesela çevremizde dolaşan sayılar ya da geometrik şekiller göremeyiz ama bunlar, nesnelere nicelik ya da niteliklerini anlamamıza yarar.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarının hangisinden yararlanılmamıştır?

- A) Örnekleme
B) Karşılaştırma
C) Tanık gösterme
D) Tanımlama

8. Aşağıdakilerin hangisinde yay ayraç içinde verilen hikâye unsuru yoktur?

- A) Pencereden akseden aydınlık, kadının kınalı saçlarını parlatıyordu. Taranması bittikten sonra tekrar yemenisini bağladı. Mavi gözleri küçük ve buruşuk yüzüne yabancı gibiydi. (Kişi)
B) Daha geceydi. Çoban Yıldızı, mışıl mışıl uyuyan insanlara derinlerden bakan tek bir göz gibi parlıyor, koyu karanlıklara beyaz bir ışık akıtıyordu. (Zaman)
C) Kuvvetli bir rüzgâr esiyordu. Avukat Hacı Namık Efendi, kâğıtları uçmasın diye, zümrüt bir köşke benzeyen küçük dükkânının camlarını kapattı. (Yer)
D) Ağrı Dağı'nın yamacında, dört bin iki yüz metrede bir göl vardır. Adına Küp Gölü derler. Bu göl, bir harman yeri büyüklüğündedir ve çok derindir. (Olay)

9. Sakar meke, siyah bir kuştur. Çevresi sazlıklarla kaplı sığ göllerde yaşar. Zamanının çoğunu yüzerek geçirir. Beslenmek istediğinde bir kuğu edasıyla suyun altına dalar.

Ocak ayında gökyüzünün batı ufku üzerinde portakalı andıran bir cisim görünür. Bu, Güneş ve Ay'dan sonra en parlak gök cismi olan Venüs gezegenidir.

Bu metinlerin ortak yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karşılaştırmadan yararlanılması
B) Benzetme yapılması
C) Pekiştirilmiş sözcüğe yer verilmesi
D) İkileme kullanılması

10. Çantamı, istasyon kahvesine emanet ederek hemen yola çıktım. Güneş iyice yakmaya başlamadan ölü şehrin harabelerinde dolaşmak istiyordum. İzmir'e her gelişimde muhakkak bir kere uğradığım bu harabeler sanki seneden seneye daha da harap oluyor. Binlerce yıl önce, aralarında insanların yaşadığı mermerler bile kendilerini asırlarca bağrına basan, örtüp koruyan anlayışlı toprağın altından çıkarıldıklarına küsmüşçesine kararır kirleniyor.

Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Deyimlere yer verilmiştir.
B) İkileme kullanılmıştır.
C) Anlatım üçüncü kişi ağızından yapılmıştır.
D) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.

11. Büyük bir tiyatroya girdik. Burası çok aydınlıktı. İçeride orkestra takımından, garsonlardan başka kimse yoktu. Sahneye büyük bir sofraya kurulmuştu. Sofradan gözümü-zü alamıyorduk.

Kitaplardan yorulan gözlerimi çini kaplı duvarlara diktim. Daha sonra kubbeye takıldı gözüm. Kubbenin ortasındaki billur avize, altın kakmalı zinciriyle muhteşem görünüyor. Bir anıt gibi duran bu avizeye yaklaştım.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biri değildir?

- A) Deyime yer verilmesi
B) Benzetme yapılması
C) Betimlemeden yararlanılması
D) Birinci kişi ağızından anlatılması

12. Hasan saatlerdir yürüyordu. Yürüdü yürüdü... Yürüdüğü yolda izler, gittikçe karışıyordu. Hava kararmak üzereydi. Yolun dönemecinde küçük bir tepenin önüne gelmişti. Dönemecin karşısında iki üç çınar ağacı ile bir çeşme vardı. Durmadı, yürüdü. Tepenin eteğini dönünce sarp bir yokuş gördü. "Buradan çıkamam." diye düşündü. Hemen çömeldi ve dinlenmeye karar verdi.

Bu parçada anlatılan olay, aşağıdaki zaman dilimlerinin hangisinde gerçekleşmiştir?

- A) Sabah
B) Öğle
C) Akşamüstü
D) Gece

